

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำประกันชีวิตของผู้ทำประกันชีวิตซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในจังหวัดสระบุรี ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและค้นคว้าตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์และการแปลความหมายข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่ทำประกันชีวิต ซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในเขตจังหวัดสระบุรี 13 อำเภอ โดยเลือกมา 5 อำเภอ ตามลำดับ ดังนี้ คือ อำเภอเมืองสระบุรี อำเภอพระพุทธบาท อำเภอหนองแค อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอแก่งคอย ซึ่งมีจำนวน 101,298 คน (สำนักงานประกันภัยจังหวัดสระบุรี, 2549, กรกฎาคม 13)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นประชาชนที่ทำประกันชีวิตซึ่งถูกเลือกมาจากกลุ่มประชากร ดังกล่าวในข้อ 1 โดยสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ 1 ขั้นตอน ขนาดของตัวอย่างที่ต้องการคำนวณตามวิธีของยามานะ (Yamane) โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นเท่ากับ 0.05 หรือร้อยละ 5 ซึ่งแทนค่าในสูตรได้ดังนี้ (สุวริย์ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 129 - 130)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n	หมายถึง	ขนาดตัวอย่าง
e	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ (e = 0.05)
N	หมายถึง	ขนาดของประชากร

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ($e = 0.05$) แทนค่าจากสูตร ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\ &= \frac{101,298}{1 + 101,298(0.05)^2} \\ &= \frac{101,298}{254.245} \\ &= 398.43 \\ &\cong 400 \end{aligned}$$

ดังนั้น จากการคำนวณหาขนาดตัวอย่างจากจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาจะได้ขนาดตัวอย่าง เท่ากับ 400 คน

3. การสุ่มตัวอย่าง

การเลือกตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยในขั้นตอนแรกทำการสุ่มอำเภอมา 5 อำเภอจากทั้งหมด 13 อำเภอ 5 อำเภอ ที่สุ่มได้ ได้แก่ อำเภอเมืองสระบุรี อำเภอพระพุทธบาท อำเภอหนองแค อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอแก่งคอย จากนั้นทำการสุ่มประชาชนที่ทำงานชีวิตใน 5 อำเภอที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาขนาดตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละอำเภอและพิจารณาความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ในขั้นตอนที่สองนี้ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาในแต่ละอำเภอ มีรายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงขนาดตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

อำเภอ	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง
อำเภอเมืองสระบุรี	54,299	214
อำเภอพระพุทธบาท	12,656	50
อำเภอหนองแค	14,301	57
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	5,111	20
อำเภอแก่งคอย	14,931	59
รวมทั้งสิ้น	101,298	400

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) ชนิดปลายปิด แบบสำรวจ (survey research) แบบเลือกตอบ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมืองสระบุรี อำเภอพระพุทธบาท อำเภอหนองแค อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอแก่งคอย ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนบุตร กลุ่มอาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (check-list) มีจำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจทำประกันชีวิตของประชาชน ได้แก่ จำนวนกรมธรรม์ การเลือกบริษัทประกันชีวิต การเลือกทำประกันชีวิตให้ใคร เหตุผลในการตัดสินใจทำประกันชีวิต และจำนวนเบี้ยประกันชีวิตที่ชำระได้ต่อปี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (check-list) มีจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำประกันชีวิตของประชาชนในเขตจังหวัดสระบุรี ได้แก่ การเลือกตราสินค้า การเลือกตัวแทนจำหน่าย ปริมาณในการซื้อ ระยะเวลาในการได้รับความคุ้มครอง และวิธีการชำระเงิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (check-list) ประเภทค่า 5 ระดับ มีจำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นไปตามวิธีของลิเกิร์ต (Likert) ดังนี้ (ธานีินทร์ ศิลปจารุ, 2548, หน้า 77)

- คะแนน 5 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำประกันชีวิตมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำประกันชีวิตมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำประกันชีวิตปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำประกันชีวิตน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำประกันชีวิตน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักการ ทฤษฎี และแนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค และปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประมวลเป็นกรอบแนวคิด

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด และให้ครอบคลุมองค์ประกอบของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และการตัดสินใจโดยใช้ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามไปทดสอบก่อนกับหน่วยของประชากรที่ไม่รวมอยู่ในตัวอย่างจำนวน 30 ชุด

6. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การหาคูณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคูณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. หาความเที่ยงตรง (validity) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่านและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 ท่าน พิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (สุรียรี ศิริโภคากิกรมย์, 2540, หน้า 243 – 244) ค่าดัชนีที่ได้จะต้องสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ถึง 1.0 แต่ถ้ามีบางข้อที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 จะต้องปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

3. การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับหน่วยประชากรที่ศึกษาซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 ตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับมาหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1971, p. 160) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.939

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์ แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้กระทำโดยการนำแบบสอบถามที่ได้จากการหาคูณภาพตามขั้นตอนเรียบร้อยแล้ว จำนวน 400 ชุด ไปสอบถามข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ 1 - 31 มีนาคม 2552

การวิเคราะห์และการแปลความหมายข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 เกี่ยวกับการตัดสินใจทำประกันชีวิตของผู้บริโภคในจังหวัดสระบุรี วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ของคะแนนเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในการให้บริการ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541, หน้า 38)

4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจน้อยที่สุด

3. ทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย โดยใช้การทดสอบที (t-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแบ่งเป็น 2 กลุ่มและการวิเคราะห์ทางเดียว (one-way ANOVA) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปเมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของฟิชเชอร์ (Fisher's Least-Significant Difference: LSD)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สถิติดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (สุวริย์ ศิริโกภาภิรมย์, 2546, หน้า 243 - 244) เพื่อวัดความเที่ยงตรง (validity)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา

R - แทน ผลคูณของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N - แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient)

$$r_{\alpha} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S^2 แทน ค่าความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุทท ไทยวรรณ, 2545, หน้า 197)

2.1 ร้อยละ (percentage)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน ผลรวมความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน ขนาดตัวอย่าง

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน
	$(\sum x)^2$	แทน	กำลังสองของผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	ขนาดตัวอย่าง

3. สถิติอ้างอิง (inferential statistics)

3.1 สถิติการทดสอบที (t-test) ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (สุวิมล ติรกานันท์, 2548, หน้า 231)

3.1.1 กรณีความแปรปรวนของประชากรไม่เท่ากัน ($\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left[\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}\right]^2}{\frac{\left[\frac{s_1^2}{n_1}\right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{s_2^2}{n_2}\right]^2}{n_2 - 1}}$$

3.1.2 กรณีความแปรปรวนของประชากรเท่ากัน ($\sigma_1^2 = \sigma_2^2$)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{S_p^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$$s_p^2 = \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{(n_1 - 1) + (n_2 - 1)}$$

$$\begin{aligned} df &= (n_1 - 1) + (n_2 - 1) \\ &= n_1 + n_2 - 2 \end{aligned}$$

เมื่อ $\bar{x}_1, \bar{x}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ
s_1^2, s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ
s_p^2	แทน	ความแปรปรวนร่วม
n_1, n_2	แทน	ขนาดตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ
df	แทน	ชั้นความเป็นอิสระ

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ด้วยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ใช้สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป (พิชิต ฤทธิจรรยา, 2547, หน้า 310)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F	แทน	ค่าสถิติเอฟ (F-statistics)
MS_b	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (mean square between groups)
MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม (mean square within groups)

3.3 การเปรียบเทียบเชิงพหุคูณ (multiple comparisons) เพื่อการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ภายหลัง (post-hoc test) โดยใช้สูตรของฟิชเชอร์ (Fisher's Least-Significant Difference: LSD) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545, หน้า 333)

$$LSD = t_{\left(\frac{\alpha}{2}, v\right)} \sqrt{MSE \left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right)}$$

เมื่อ $t_{\frac{\alpha}{2}, v}$	แทน	ค่าจากตารางแจกแจงที (t) ที่ระดับนัยสำคัญ α และระดับ
ชั้นความเป็นอิสระ		
df	แทน	ระดับชั้นชั้นความเป็นอิสระของความผันแปรภายในกลุ่มหรือ
ความคลาดเคลื่อนของการทดลอง		
MSE	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของความคลาดเคลื่อน
n_i, n_j	แทน	ขนาดตัวอย่างของประชากรสุ่มจากกลุ่มที่ i และ j ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี